

Tělocvičná jednota Sokol Liberec I.

Nazdar!

Sokolské souzvuky

č. 12 - prosinec 2011.

Pf 2011.

***„Pozdvihněte již srdce, stateční mužové (a ženy)!
Máte být ctiteli pravdy
a proto nesklánějte svou šíji před prolhanými lidmi.
Pamatujte, že stejně neřestné jako lhát,
je nevzepřít se lhářům,
kteří se snaží pravdy potlačit.“***

(Mistr Jeroným Pražský)

***V roce 150 výročí založení Sokola a v roce XV. Všesokolského sletu
hodně zdraví, optimizmu, elánu a chuti do práce na „národa roli
sokolském“***

přeje všem

***Jarina Žitná
a T. J. Sokol Liberec I.***

Obsah:

Úvodní slovo

Indiánská koleda

Metodika

Výprava s „ostrými noži“

Hrátky s kytkou

Příklady využití nářadí v hodinách R + D a PD

Nejenom pohybem živ je sokol!

Vánoce

O prarodičích a vnucích

Z historie české, z kroniky sokolské...

Sokolské osobnosti – br. Jindra Vaníček

Historické události ve světle dneška

Verše čistých srdcí

Verše českých a jednoho antického básníka

pro jednotlivé měsíce roku

Úvodní slovo

Milé sestry a bratři!

Je to skoro neuvěřitelné, ale právě uplynul rok od pozastavení tištěné formy časopisu Sokol a od přípravy prvního čísla „Souzvuků“ na leden 2011.

Když se zamyslím nad tématy, která byla zatím zveřejněna, musím sama uznat, že jich bylo poměrně hodně a že sledovaly dvě základní linie, totiž metodickou a obecně vzdělávací. Přiznávám se, že jsem tomu věnovala spoustu času a že doufám, že jednotlivá témata mohli naši cvičitelé a vzdělavatelé dobře použít. Úmyslně do vzdělávací části nebyla řazena témata pouze sokolská, ale také témata, která měla čtenáře burcovat k přemýšlení i činům. Dobrého slova není nikdy dost a znovu opakuji, že společně s ústředním časopisem Sokol a dalšími Zpravodaji, Vzlety a podobnými tiskovinami vydávanými župami je to slušná zásoba témat, která by měla být maximálně využita.

Letošní prosincové číslo našeho časopisu uzavírá jeho první ročník a má tentokrát trochu jinou podobu. Je tam méně metodiky i vzdělávacích témat, je vynechaná rubrika o sokolských rodinách, o krásách různých koutů naší země a zprávy z jednot a žup.

Z původního záměru vytvořit něco jako sokolský kalendář, což se mi nepovedlo, jsou v prosincovém čísle časopisu zveřejněny básně českých a jednoho antického básníka, které jsem rozdělila k jednotlivým měsícům kalendářního roku. Zvoní v nich krása češtiny jako jazyka a pravdy v nich vyjádřené nejen dojmají, ale především posilují naše srdce !

Všem Vám přeji krásné, spokojené vánoce v kruhu Vašich drahých, mnoho sil a elánu do další sokolské práce a prosím Vás o příspěvky, nápady a přání do dalších čísel časopisu „Nazdar!“ Připomínám, že od prázdnin vychází kolem prvního každého měsíce, takže bych Vaše náměty a články potřebovala vždy tak do poloviny měsíce předcházejícího! Předem děkuji za každou pomoc!

Nazdar!
Jarina Žitná

„Aby měl náš život smysl, nesmíme myslet na to, že je nám zima a že nám hrozí nebezpečí. Musíme se s tím poprat, jak nejlépe to jde!“

S.Smith

Huronská koleda

Jean de Brébeuf (1640) / Jiří Macek

Emi D Emi

Té zi - my při - šel kru - tý mráz a s ním bě - lo - stný sníh; tu svo - la! Gi - či Ma - ni - tu —

D Emi G D Emi Hmi

houf an - dě - lů svých. A ti - chou ze - mí mra - zi - vou ne - sli pí - seň ji - skři - vou: —

Emi Hmi Emi Hmi Emi Hmi Emi

Ne - be - ské zna - me - ní sví - tí teď nám; in e - xcel - sis glo - ri - a!

V chýši z kůry březové teď jezulátko spí;
je v kožešinách králíčích tak milé, nevšední.
A lovcům zazní za nocí ten andělský tón víc a víc...
Nebeské znamení svítí teď nám; in excelsis gloria!

Náčelníci udatní se brodí závějí
a dary vzácných kožešin sem k němu snášejí.
A skví se víc než luny tvář Ježíškova svatozář.
nebeské znamení svítí teď nám; in excelsis gloria!

Tak slyšte, bratři z hor i lesů, ze všech světa stran,
že svatý synek Manitůa narodil se nám.
Přišel posel radosti míru a blaženosti;
nebeské znamení svítí teď nám; in excelsis gloria!

Koleda pochází ze 17. století, z doby, kdy se misionáři snažili obrátit na křesťanství domorodé kmeny v Americe.

Severní část kontinentu ležela ve sféře francouzského vlivu, v provincii Quebec dodnes převládá francouzština jako hlavní používaný jazyk kromě angličtiny.

Koleda se zpívala v oblasti kolem Huronského jezera v Kanadě, (jedno z velkých, tzv. „kanadských“ jezer), kde žil kmen Huronů.

Nejdůležitějším městem této oblasti je Quebec, na kterém je stále patrný francouzský vliv. Ve stejné oblasti je i Montreal, kde pracuje sokolská jednota.

Koleda byla zveřejněna před lety na dlouhotrvající desce nazvané „Od Yukonu k Ontariu“, a lze ji najít i na internetu.

Nechcete se ji také naučit?

Metodika

Výprava s „rychlými noži“

Je sobota, delší dobu mrzne a sněhu je poskromnu. Skvělé podmínky pro výpravu s bruslemi. Vlakem se necháváte dopravit do míst, kde se nachází hned několik rybníků. Z malého nádraží vyrazíte vstříc zážitkům. První rybník, na který narazíte, připomíná spíš zamrzlou louži. Když už se připlétl do cesty, dá se na něm vyzkoušet alespoň odšlapování v kruhu. Nemá cenu se však dlouho zdržovat, protože další rybník je odtud jen několik málo kilometrů severozápadně. Jdete cestou necestou přes zamrzlá pole a louky, kolem malých remízků. Překonáte lehce prostupný les a jste na místě. Před vámi leží malé jezero. Nasadíte si brusle a jedete. Rovnou za nosem, volní a svobodní. Chaty na břehu mají na oknech okenice, tiše mlčí a v dohledu ani živáčka. Zvuky bruslí, ledu a slabého sněhového poprašku pod vámi zní do ticha. V poledne vylovíte z batůžku tatrunku a pomeranč a vydáte se dál. Třetí rybník je o něco menší, za to pěkně zasazený do krajiny. Zapomenete na čas, kroužíte a kroužíte. Před západem slunce se vydáte hledat nádraží. Při trošce štěstí ho najdete dřív, než tma najde vás.

Je dobré vyrazit na takovou výpravu ve více lidech. To se potom dají hrát různé hry či ve víceboji usilovat o cenné body. Dá se také jen tak pro radost dovádět. Například „Jízda vlaku“ je jen zdánlivě směšnou hříčkou. Zkuste si však takový vlak sestavit. Čím více vagónků zapojíte, tím složitější je ho pak uřídit. Když celý vlak úspěšně rozjedete, může kdykoli kterýkoli z vagónků vykolejit a končíte zaručeně všichni na jedné hromadě. Možnosti jak si zpestřit bruslení jsou téměř neomezené. Záleží jen na vaší fantazii a hravosti.

Bruslařský víceboj:

1, Osmička

Soutěžící má za úkol co nejrychleji projet 10x dráhu ve tvaru osmičky. Jako mety můžete použít například boty.

2, Jízda vzad

Pomocí met vytvoříme nepravidelnou trať - nemělo by jít o slalom. Soutěžící má za úkol celou trať projet na čas pozpátku.

3, Velký slalom

Jde o rychlostní jízdu na velkém okruhu s projetím kontrolních branek.

4, Přes překážky

Na přímé trati cca 100 metrů dlouhé rozmístěte na led deset metrových prutů - nemusí být od sebe vzdáleny rovnoměrně. Soutěžící má za úkol trať projet v obou směrech a pruty přeskákat libovolným způsobem (tam i zpět). Měří se čas. Za každý dotyk prutu se připočte 10 trestných vteřin.

5, Sbírání předmětů

Ve vzdálenosti cca 30 metrů od startu vytvořte pomocí šesti met kruh a ke každé metě umístěte jeden drobný předmět. Soutěžící má za úkol dojet ke kruhu, posbírat předměty a vrátit se zpět ke startu. Odtud vyrazí opět ke kruhu a vrátí předměty na svoje místa. Když je hotový, spěchá do cíle. Měří se čas. Za každý nesprávně umístěný předmět se připočte 20 trestných vteřin.

Kratochvíle na ledě:

1, Rybičky

Klasická hra na rybáře a rybičky dostane na ledu úplně jiné rozměry.

2. Kdo dál

Rozjezd je povolen pouze mezi dvěma metami, vzdálenými od sebe cca 5 metrů a cílem je dojet co nejdále. Pokusy se opakují, hraje se vytvoření a následné překonání rekordu.

3, Honička v bludišti

Pokud je na ledu slabá vrstva sněhu, lze pomocí hrabla vytvořit „myší cestičky“, různě mezi sebou propojené. Honička v těchto pěšinkách je bez nadsázky skvělá.

4, Stíhači na start

Hráči v dostatečných rozestupech nastoupí obutí do bot na startovní čáru. Před sebou ve vzdálenosti cca 200 metrů mají položeny svoje brusle. Na povel všichni vyrazí. Běží k bruslím, ty si co nejrychleji obují a jedou na nich zpět. Kdo dorazí nejdříve, vyhrává. Brusle musí být řádně obuty a zašněrovány.

5. Vláček

Hráči se snaží vytvořit vláčky o různém počtu vagónků a dojet co nejdále. Vlak vytvoříte tak, že si dřepnete a nataženýma rukama se opřete o špičky bruslí hráče za vámi. Poslední vagóněk zůstává stát a opírá se pro změnu o ramena hráče před sebou. Za něj si stoupne další hráč, co by lokomotiva a celý vláček roztlačí. Hru můžete zakončit vytvořením vevlaku.

Na ledu se dá zažít spousta legrace a skvěle si protáhnout tělo. Jen je potřeba nedivočit a dávat na sebe a ostatní trochu pozor. Pády na led zatraceně bolí a ne vždy se to může obejít pouhou modřinou. Je potřeba hrát s rozmyslem a spíš pro radost, aby příliš velké nasazení nevedlo k úrazu. A tenkému ledu se prosím vyhněte obloukem.

Hrátky s kytkou

tedy s rozmarýnou.

Milé sestry, jistě se všechny pamatujeme na svá dětská léta, kdy jsme perfektně zvládaly to, čemu se odborně říká „průplet“! Písnička „Pletla v kytku rozmarýnu“ naše hry doprovázela.

S údivem jsem zjistila, že použití této – vlastně lidové - hudební hry, není pro naše cvičenky docela samozřejmostí, naopak! Zvláště když to trochu obměníte a ztížíte, dělá to mnoha cvičenkám problém. Přesto je docela vhodné osvěžit konce našich cvičení alespoň občas i touto hudební hrou a jejími obměnami.

Jistě můžete použít zpívanou verzi známé písničky, ale nabízí se i hudba reprodukováná a to v tříčtvrtečním i čtyřčtvrtečním rytmu. Zvolenému rytmu i tempu bude odpovídat i přiměřený obsah pohybový – tedy chůze, poklus, poskočný klus, polka nebo valčík a waltz.

Základním postavení je kruh, cvičenky ve dvojicích čelem k sobě a pravým nebo levým bokem na střed kruhu.

Základem je zvládnutí „průpletu“, při kterém cvičenky postupují vpřed, vzájemně si střídavě podávají pravou a levou ruku a míjejí se pravým nebo levým bokem.

Obměny:

- 1) čtyřmi takty postoupit vpřed o čtyři cvičenky (P, L, P, L,) s pátou se spojit za pravou ruku a čtyřmi takty provést zátočku vlevo o 360 stupňů. Cvičenky končí na svých původních místech a ve směru ve kterém začínaly. Pokračují dál, ale tentokrát začínají levou a zátočka vyjde na levou ruku a vpravo. (Pozor! Je dobré začít z připažení, aby bylo jasno, že cvičenka, které podáte ruku, je skutečně první!)
- 2) totéž, ale zátočkou si cvičenky pouze vymění místa a budou stejným způsobem pokračovat v opačném směru a dostanou se zpět na své původní místo. Podle zvoleného tempa je možno provést zátočku pouze o 180 stupňů, nebo lépe až o 360 + 180 stupňů. (na zátočku máme totiž celé čtyři takty!!)
- 3) totéž, ale po ukončení zátočky přidat vždy stejný počet taktů jiného cvičení v kruhu a pak zase pokračovat dál!
- 4) průplet v řadě. Cvičenka, která se dostane na její konec, napřáhne volnou ruku k neexistující cvičence a provede obrat do směru zpět. V příštím taktu podá druhou ruku následující cvičence a pokračuje v protisměru.
V tomto případě vlastně všechny cvičenky dělají průplet vpřed, pouze ta, která se dostane na konec řady provede zátočku do protisměru!

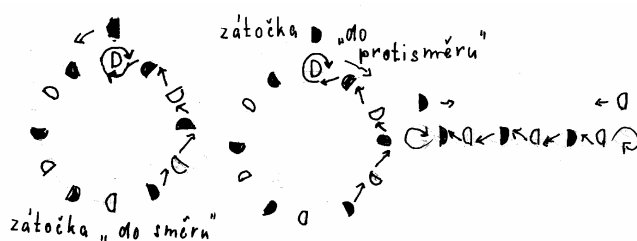
Pokud použijete reprodukovanou hudbu, je dobře si uvědomit, že pokud potřebujete na jednu variaci osm 4/4 taktů, v případě použití valčíkové hudby, tedy 3/4 taktu, budete jich potřebovat 16.

Příklad použití vloženého cvičení!

(Pozor na dodržování hudebních frází!!)

- I. 1 – 2 přísunný krok vpravo stranou
3 – 4 výkrokem pravé a mírným hmitem podřepmo stoj únožný levou
V 1 – 4 době čelnými kruhy a oblouky paže vpravo vzhůru, hlava sleduje pohyb paží
- II. 1 – 4 = I. 1 – 4 ale opačně (cvičenky jsou bokem na střed kruhu)
- III. 1 – 2 výkrokem pravé půlobrat vpravo – vzpažit zevnitř
3 – 4 přenosem podřep přednožný pravou – mírný hrudní předklon – zapažit – mírný předklon hlavy („pukrle“)
- IV. 1 – 2 vzpřim trupu i hlavy a přenosem a celým obratem vlevo stoj zánožný pravou - vzpažit zevnitř
3 – 4 přenosem podřep přednožný levou – mírný hrudní předklon – zapažit – mírný předklon hlavy („pukrle“)
- V. 1 – 4 vzpřim trupu i hlavy, přenos na levou a tři klusové kroky vpřed – (P,L, P) připážit a oblouky dovnitř zvolna vzpažit zevnitř
- VI. 1 – 4 tři klusové kroky zpět (L, P, L,) a přinožením pravé stoj – oblouky dovnitř zvolna připážit (III. – VI. takt čelem nebo zády na střed kruhu)
- VII. 1 – 2 půlobrat vpravo a výkrokem vpravo stranou podřep únožný levou (obě na celých chodidlech) – upažit – otočit hlavu vpravo
3 – 4 přenosem a přinožením pravé stoj – otočit hlavu zpět - připážit
- VIII. 1 – 2 výkrokem vlevo stranou podřep únožný pravou – otočit hlavu vlevo
3 – 4 přenosem a přinožením pravé stoj – připážit
VII. – VIII. takt opět bokem na střed kruhu v původním směru)

Jistě si bez problémů dokážete vytvořit i vlastní variace. Uvedená vazba je tak jednoduchá, že nepotřebuje nákres!

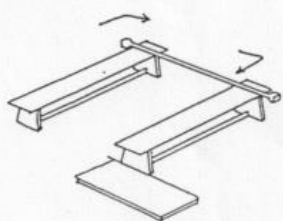

Počítejte s tím, že hlavně při obměnách s obraty nastane hodně smíchu a, bohužel, hodně zmatků, protože pro některé ze sester je odpočítat pět cvičenek vpřed a ještě provést obrat jen těžko řešitelný problém. Obrňte se trpělivostí – ale s trochou snahy to vaše cvičenky určitě dokáží, i když to určitě nebude na první pokus!

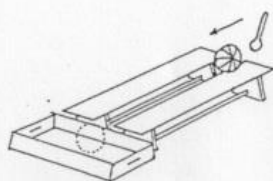
Takže hodně zdaru, dobré nervy a nezapomeňte, že i při nesnázích je pocit pohody a radosti ve cvičení to nejdůležitější!

Jarina Žitná
Sokol Liberec I

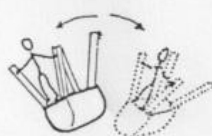
Příklady využití nářadí ve cvičení R + D a PD

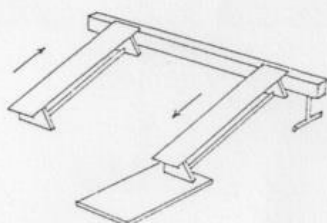
dvě lavičky, přes ně kovová tyč z hrazdy (nebo ze sestavy Gym Game), žíněnka po tyči přechází dítě bříškem, cvičitelka jde proti dítěti a jisti ho za obě ruce

dvě lavičky, míč mezi nimi dítě posunuje pomocí měchačky do spodní části švéd. bedny

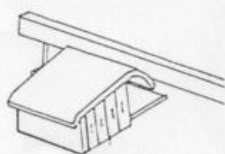

cvičitelka houpe dítě na obrácené koze cvičení rovnováhy - hrajeme si na námořníky

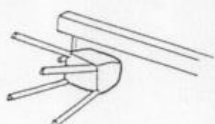

Využití kladiny 65 cm vysoké při cvičení:

dvě lavičky pro výstup a sestup

čtyři příklady různých možností výstupů na kladinu (můžeme použít i pro sestup)

Nejenom pohybem živ je sokol!

Vánoce

Celá léta pro mne začínaly umně vyvedenými nápisy na tabulích tříd už několik dní před vánočními svátky: „Vánoce jsou svátky míru, nezkoušejte naši třídu!“ Skutečně se už v této době většinou nezkoušelo, kantoři i žáci společně prožívali atmosféru blížících se nejkrásnějších svátků v roce.

Oslavy vánočních svátků jsou tradičně spojeny s oslavou narození Ježíše Krista, jsou to tedy svátky křesťanské, ale slaví je nejen příslušníci nejrozličnějších křesťanských církví, ale i ateisté v Evropě, Americe a částech Asie, Austrálie a Afriky. Ve svých počátcích přímo navazovaly na starší tradici předkřesťanskou, tedy na oslavy zimního slunovratu nebo na svátky mrtvých, tzv. saturnálií ve starověkém Římě. Etymologové se zamýšlejí a dohadují o původu českého slova „vánoce“ a většinou se shodují, že vzniklo z německého slova „Weinachten“. Předchází jim dlouhá doba tzv. adventu, kdy se držel půst až do Štědrého dne. Konec konců i dnes se mnoho lidí postí právě na Štědrý den, protože chtějí vidět „zlaté prasátko“! (a mít v žaludku dost místa na štědrovečerní večeři!)

O skutečném datu Kristova narození se vedlo mnoho sporů, ale v současnosti převládá názor vyslovený Hippolytem někdy ve druhém až třetím století, totiž že se Ježíš narodil ve středu, 25. prosince. Tento názor je podepřen dalšími důkazy i domněnkami, především texty z Kumránu, faktem však je, že se vánoce slaví 24. – 26. prosince, ale v podstatě trvají až do konce kalendářního roku a do 6. ledna, kdy podle tradice se přišli do Betléma poklonit tři králové.

Pro děti i dospělé je nejkrásnější částí svátků Štědrý večer většinou zakončený půlnoční mší, což je tradice, která byla v době totality často zakazována. Nejmilovanější půlnoční mši zhudebnil český kantor z Rožmitálu Jan Jakub Ryba. Zpívají a hrají ji amatéři i velké orchestry se slavnými zpěváky. Přečtěte si knihu „Paní komisarka“ Jindřicha Šimona Baara, kde popisuje první provedení této česky zpívané mše v kostele v Klenčí! Když se ozvala první slova mše: „Hej, mistře, vstaň bystře...“ zatajil se posluchačům dech a ani ta nejslavnější opera na velké operní scéně nebyla sledována s takovou pozorností a dojetím, jako tato prostá česká hra vánoční.

Vánoční hudba – to je kapitola sama pro sebe. Jsou to nejen různé vánoční mše renomovaných skladatelů, ale především koledy, lidové písně s vánoční tematikou. Známe je všichni, ale možná, že ne všichni si uvědomují, jakým jsou tyto písně pokladem.

Štědrý večer je doprovázen mnoha pranostikami a zvyky, ke kterým se moderní společnost najednou ráda hlásí a vrací. Třesení bezem, házení střevícem, loupání jablka, lití olova a pouštění lodiček se svíčkami jsou nejznámější. Stejně tak i štědrovečerní menu je v našich zemích tradiční. Rybí polévka a kapr s bramborovým salátem. U nás doma se vždy zahajovalo ořechy s medem ještě před polévkou – to aby nikoho celý rok nebolelo v krku! V různých zemích se ovšem štědrovečerní menu značně odlišuje, ale vždy je součástí tradice. Zatím co v Německu a Polsku je jídelníček podobný, tak na př. v Dánsku se jí husa nebo kachna, vepřová s červeným zelím, ve Švédsku sušená treska s bílou omáčkou a vařené fazole s klobásou, v Itálii jehněčí s artyčoky a ryby, v Řecku krůta s kaštanovou nádivkou a v Belgii si potrpí na výborný moučník, který je vytvarován do tvaru polena.

Tradice strojení vánočního stromku pochází až z 19. století – u nás si ho r. 1812 postavil ředitel Stavovského divadla J. K. Liebich ve své vile. Z měst se tento zvyk šířil i na venkov (tam se původně stromky věšely od stropu). Většinou se zdobily míšeňskými jablíčky, ořechy a řetězy a ozdobami z papíru a ze slámy. Později se stále více používají i nádherné ozdoby skleněné, které vyráběly české sklárny a které jsme dlouho vyváželi do ciziny. Teprve později vzniklo osvětlení svíčkami, dnes také elektrickými.

Součástí vánočního dění je stavba jesliček jak v domácnostech, tak v kostelích. Bývají papírové nebo dřevěné, v kostelích často značných velikostí, někde dokonce najdete i betlémy pohyblivé, jako na př. v muzeu ve Vysokém nad Jizerou. Snad nejslavnější je Krýžův betlém, známý i ve světě. V oblasti Třebíče, Třeště a také v Kryštofově údolí u Liberce je rozvinutá betlemářská tradice ve velkém a jednotlivé exponáty jsou skutečnými uměleckými díly.

Vánoce jsou vítanou příležitostí k setkávání celých rodin a vzájemnému obdarovávání. Dárky se většinou rozbalují po Štědrovečerní večeři, často za zpěvu koled. Ale teď pozor! Kdo vlastně ty dárky nosí?!!! U nás v každém případě Ježíšek, stejně jako třeba v Polsku (Dzietatko) a Německu. V anglosaských zemích je to Santa Claus nebo Father Christmas, Pere Noel ve Francii, Saint Nicolas a Bobo Natale v Itálii, v Rusku Děda Mráz, v Dánsku a Švédsku jsou to malí skřítkové s barevnými čepičkami a přihrblý dědeček Julkomten. To jsou vše bělovlasí starci, využívání dnes k častým a obvykle ne zrovna vkusným reklamám. Náš Ježíšek je malé dítě, symbol nevinnosti a krásy. Takže se nenechte nachytat bombastickou reklamou a strhnout záplavou Santa Clausů v našich reklamách a obchodech. Ježíšek je ryze český – a ať je to jak chce, je a zůstává symbolem našich vánoc.

Vánoce a velikonoce jsou dva největší křesťanské svátky. Velikonoce jsou spojeny s Kristovou smrtí na kříži, vánoce s radostnou zvěstí o jeho narození. Děti oceňují školní prázdniny, možnost vyřádit se na sněhu, dárky a spousty dobrot, pro dospělé jsou kromě toho vánoce ještě klidným obdobím vyhrazeným vzpomínkám a rozjímání. Přemýšlíme o událostech minulého roku, hodnotíme činy, úspěchy a neúspěchy své vlastní i našich přátel, rozjímáme o smyslu života a děláme dobrá předsevzetí do budoucnosti. Myslíme na své drahé ať už jsou blízko nebo daleko – a cítíme docela přirozeně svazky mezi lidmi. Jen škoda, že většina dobrých úmyslů a lidského bratrství se jaksi vytrácí ve víru všedních dní – a to bychom neměli dovolit!

Když tak přemýšlím o vánocích, jako o skutečných svátcích lidských srdcí – nevyhnu se vzpomínkám. Nejen na svátky doma, v rodině, které byly (s výjimkou jedné války, které jsme prožili sami bez táty) vždy krásné, jsou to i vánoce, které jsem léta připravovala pro svoje dorostenky a táborové děti. S dorostenkami jsem léta jezdila na chatu Bosna v Pasekách nad Jizerou, později, když byla chata více využívána svými majiteli Sokolem Turnov, tak na maličkou chatičku zvanou Broukárna v těsné blízkosti Liberce na kopci zvaném Brdo. Prvně nás tam její majitel, velký skaut, vedl sám, protože regulérní cesta tam nevedla. Z Rudolfova po protažené lesní silničky až na hřeben a pak na lyžích dál lesem. Po několika stech metrech se lyže staly přítěží, šlo se něčím jako korytem potoka s obrovskými žulovými balvany a lyže bylo nutno nést. Bořily jsme se po pás, někde po ramena. Chatička na vrcholu kopce byla temná a zvenčí dost nehostinná. To se ovšem nedalo říci v momentu, kdy byl v krbu zapálen oheň a teplo se začalo šířit prochládlými stěnami. Otvory ve stropě stoupalo na půdičku rozdělenou na maličké koje s úzkými palandami. První večer po zatopení v krbu se stěny opotily a stékala z nich voda. Bylo nutno topit celou noc.

Naše dorostenecká oslava vánoc měla vždy stejný program. V pátek večer jsme společně poseděly, zpívaly, povídaly a vyráběly různé rukodělné práce – batikovaly jsme šály a šátky z hedvábí, vyrobily jsme nádherný sokolský betlém z papírových figurek. Kromě tradičních postaviček tam byl i sokolský průvod v krojích, který si hrdě vykračoval za

praporem přímo k jesličkám. V sobotu dopoledne jsme vyrazily ven na krátkou túru, abychom byly odpoledne brzy doma. Pak se připravovala slavnostní „štědrá“ večeře a mezitím jsme my, vedoucí, ustrojily venku předem vybraný stromek. Prostředí tu bylo romantické, nemohlo nikoho nechat chladným. Svítilo se petrolejkou a svíčkami, pro vodu se chodilo ven k maličké studánce s protékající vodou a obalené rampouchy. K večeři byly vždy bohatě obložené talíře, čaj, káva a připravena byla spousta přineseného domácího cukroví. Po jídle přišel povel „oblékat!“ a vyrazily jsme ven. Jedna z vedoucích odešla dříve, aby zapálila svíčky na stromku, druhá vyndala dárky připravené ve velkém košíku u krbu a rozmístila je po stole. Zářící strom v tichém lese a lucerničky ze svíček zabodnutých do vysokého sněhu (tam hoří strašně pomalu a většinou zářily do tmy ještě po našem odchodu do tepla chaty) tvořily kouzelné prostředí, které pro nás bylo vždy nové, přitažlivé a budilo v nás pocity, na které většinou v normálním životě není dost času. A pak se zpívalo, koledy a pak i ostatní písničky, které zněly pravidelně na našich putácích. Většinou jsme to svedly dvojhlasně, někdy dokonce i trojhlasně. Stály jsme kolem ozářeného stromu, dokud se do nás nedala zima. Většinou jsme se pak ven vracely ještě jednou a po nezamrzlém zrcadélku studánky pouštěly připravené lodičky ze skořápek. Studánka byla tak malá, že naše lodičky neměly kam plout, stahovaly se většinou k přepadu v jejím čele, takže jsme sledovaly, která brzy zhasne a která vydrží nejdéle. Myslím, že žádná z účastnic nikdy nezapomene na osvětlené okno Broukárny, studánku obalenou ledem a lodičky zářící na pozadí ztichlého zasněženého lesa.

Samostatnou kapitolou bylo rozdávání dárků – většinou jsme měly každá pro každou, takže rozbalování trvalo třeba i dvě hodiny. Nebyly to dárky ledajaké, děvčata je připravovala i dlouhé týdny (nepsaným zákonem byla vlastní výroba!), scházely se různé výrobky ze dřeva i papíru, háčkované a pletené věci, jejichž příprava vyžadovala čas. Některé z dárků byly skutečně originální. Pamatuji se hlavně na tři z nich. Po cyklistickém putáku na březích Baltu to byla malá nalakovaná prkénka s nalepenou mušličkou a kamínkem, o který se opíralo miniaturní černočervené kolo z pevného drátu. Autorka to zřejmě vymyslela už v NDR a nasbírala přímo na mořských plážích potřebný materiál! Jindy jsme dostaly hliníkové lžice s vyrytými jmény – to abychom na putáku pořád nehledaly tu svou! (Což se samozřejmě nesplnilo, za to bylo většinou u jídla slyšet: „Mám lžici Andula, kdo má mou?!“) Na ty první vánoce na Broukárně táhla Ivana úděsně těžkou krabici. „Pro Boha, proč to nemáš v ranci?“ „Když ono to nejde!“ Teprve při rozbalování dárků jsme pochopily proč. V krabici byl pro každou z nás malý květináč s ročním semenáčkem jizerskohorského smrčku! Vlastnoručně vypěstovaného ze semene.

Vzpomínat bych takhle mohla ještě zítra – a vím, že účastnice našich vánočních akcí také nezapomněly. Děvčata se rozběhla po světě, většinu z nich jsem neviděla celé roky, to přátelské pouto tehdejších let však se rozhodně nepřetrhlo – něco, co hřeje a i po letech těší, zůstalo v našich srdcích. A o to jde – nejen o vánocích!

Jarina Žitná

Ještě PS:

Na prvním cvičení po novém roce se na mne s předstíraným hněvem obrátila jedna z našich cvičenek: „Zkazila jsi nám vánoce!“ Musím říci, že jsem ztuhla! „Jak to?“ „No, když jsme byli na Štědrý večer v nejlepším, prohlásila z ničeho nic naše dcera: „Tohle ale stejně nejsou žádné vánoce, ty byly už před týdnem na Bosně!“

O prarodičích a vnucích

Blíží se Vánoce, kdy křesťanský svět vzpomíná na Ježíšovo narození. V naší vlasti mají tyto dny na rozdíl od některých jiných národů svůj zvláštní ráz. Jsou to zejména svátky rodinné pospolitosti, což si zaslouhuje pochvaly. Nezapomíná se ani na babičky a dědečky a zvláště oni bývají pak šťastni, když mohou být pospolu se svými dětmi a vnuky, které často štědře obdarovávají.

Je pravdou, že technika a technologické postupy jdou dopředu mílovými kroky, takže i sami rodiče jsou někdy překotným vývojem v komunikaci zaskočeni. Natož dědečkové a babičky, i když i v této skupině dochází k výrazným změnám a mnozí z nich se skvěle vyrovnávají s dobou počítačů a internetu. Ale i tak nepopřeme rozdíly mezi mladou a starou generací. Nebylo by ovšem správné z této skutečnosti vyvozovat závěr, že prarodiče svým vnukům nerozumějí a nemohou jim v ničem poradit. Je samozřejmě rozdíl mezi věkovými kategoriemi dětí. Nejdůležitější je rané a pubertální období, v němž si člověk buduje svůj vlastní hodnotový systém. Přínosné působení prarodičů se často zhodnocuje až v dospělosti. Jde především o rozsáhlou oblast emočních zkušeností, která během vývoje člověka zaznamenala jen málo změn. Když třeba vnuk vypravuje dědečkovi o šikaně ve škole, může mu zkušený prarodič v mnohém poradit. Milostný vztah, který prožívala babička, měl sice jiné formy, ale jádro zůstalo stejné. Jsou známy příklady babiček, které se, spíše než zaměstnané matky dívek, stávají konsultantkami pro různé domácí práce. Žijí-li prarodiče na venkově a vnuci ve městě, jak zajímavý svět, často očima prarodičů, jim otvírá příroda a svět zvířat. Děti se zájmem a rády poslouchají jejich vyprávění o tom, jak to bylo, když oni byli mladí. Není to pohádka a přece se to tak pěkně poslouchá! Vše je podobné tomu, co samy prožívají, i když řešení bývá často jiné. Čím jsou prarodiče veselejší a hravější, tím jsou žádanější. Děti milují smích a uvolněnost okamžiku.

Dnešní styl života je provázen velkým množstvím svodů nachystaných pro mladého člověka. Rodina by proto měla být ochráncem morálních a kulturních hodnot v rámci křesťanského konzervatismu v nejširším slova smyslu. Dodržování rodinných rituálů je jedním z prostředků rodinné soudržnosti. Nejen starý člověk, ale i mladý, a dokonce i dítě je rádo, je-li svému okolí prospěné či potřebné. Jde o konkrétní pomoc prarodičům, jejichž síly ochabují. Záleží ovšem na samotných rodičích, k čemu své děti vedou, zda z nich nevychovávali sobce. Smysl pro solidaritu se dětem může vrátit jen v dobrém.

Dědeček a babička patří nesporně do paměťové mozaiky dítěte, i když nehrají počítačové hry. Mají však zájem o své vnuky, jsou laskaví a trpěliví, dovedou je vyslechnout, poradit a pofoukat jejich bolístky. Jsou zdrojem lásky, které není nikdy dost.

Marcela Hutarová

Z historie české, z kroniky sokolské...

- 2.12.1862 založena tělocvičná jednota Sokol Brno. Před druhou světovou válkou měla 4000 členů
- 6.12.1903 vstoupila Moravsko-slezská obec sokolská do ČOS
- 8.12.1880 narodil se Bohuslav Martinů, hudební skladatel světového významu
Zemřel 28.8.1959
- 8.12. 1896 založen Svaz Českoslovanského Sokolstva
- 8.12.1929 vznikl Sokol Království Jugoslaviie se sídlem v Bělehradě
- 9.12.1863 otevření první sokolovny. Pražskému Sokolu ji dal na vlastní náklady postavit starosta Sokola Jindřich Fügner
- 9.12.1871 zemřel malíř Josef Mánes, autor praporu Sokola Pražského. Byl také jedním z autorů návrhu na sokolský kroj
- 12.12.1922 schváleny plány a povolena stavba – adaptace Kounicova paláce na Tyršův dům v Praze
- 17.12.1787 se narodil Jan Evangelista Purkyně, věhlasný fyziolog, jeden z největších českých vědců. Stál i u zrodu Sokola Pražského.
- 17.12.1887 se narodil Josef Lada, jeden z nejznámějších českých malířů. Zemřel 14.12.1957
- 18.12.1831 se narodil Dr. Julius Grégr, majitel a vydavatel Národních listů, jeden ze zakladatelů Sokola
- 21.12.1850 se narodil Zdeněk Fibich, hudební skladatel
- 22.12.1990 zemřel Ladislav Hobza, místostarosta ČOS v letech 1968-1969
- 23.12.1883 byl Dr. Miroslav Tyrš jmenován mimořádným profesorem dějin umění na filozofické fakultě osamostatněné české univerzity
- 25.12.1938 zemřel Karel Čapek, spisovatel, dramatik, novinář
- 30.12.1859 se narodil Josef Bohuslav Foerster, hudební skladatel
- 30.12.1922 zemřel F. J. Pelz, řídící učitel v Hostivicích, autor sokolského pochodu „Lví silou“

Jarka Tůmová
Sokol Říčany a Radošovice

Výročí sokolských osobností

Jindra Vaníček – čtyřicet let náčelníkem ČOS

Narodil se před 150 lety v roce založení Sokola Pražského 1. ledna 1862. Před maturitou na Malostranském gymnáziu vstoupil do Sokola Smíchov. Jako student právnické fakulty se v r. 1883 stal cvičitelem, účastnil se prvního sletu na Střeleckém ostrově. Brzy se stal náčelníkem jednoty Sokol Smíchov, a pak župním náčelníkem. Sedm let po smrti Tyršově byl zvolen náčelníkem Sokola Pražského, a již ve třiceti letech (1892) byl zvolen také náčelníkem ČOS a v této funkci vedl ČOS čtyřicet let. S jeho jménem je spjata představa po celá desetiletí cvičícího Sokola. Jeho sokolská kariéra byla rychlá. Jeho jméno spojovali s hesly: kázeň, přísnost, síla, potřeba podříditi se celku, málo řečí a moc práce. Jindra Vaníček byl přes vysoké nároky na sokoly stěn a možno říci zbožňován. Byla to jeho velká láska k Sokolstvu, která mu dovolila vykonat tak ohromný kus práce pro celý národ. To ocenil londýnský starosta u příležitosti VIII. všesokolského sletu v roce 1926, který řekl: “Náčelníku Vaníčku jménem delegace města Londýna blahopřeji Vám k velkolepému úspěchu sokolského cvičení jehož jsme svědky. Dovolte, abych Vám odevzdal jménem svým i svých kolegů tento symbol vítězství, kterého dobyla sokolská myšlenka nejen u Vašeho národa, ale i u národů slovanských a vůbec, která přispěla k velkému stabilizačnímu dílu světového míru. My Britové považujeme Sokol za jeden z nejdůležitější mírový činitel v Evropě a vždycky budeme míti v úctě Vás i ty vůdce Vašeho hnutí, kteří zasvětili svůj život tomu, aby bylo dosaženo takových velkolepých a světově závažných výsledků“.

Osmý slet byl posledním sletem J. Vaníčka, jako náčelníka ČOS, na devátém v r. 1932 už byl jen jako divák a desátého se nedožil. Když se J. Vaníček loučil se Sokolstvem v roce 1930 napsal: „Po čas téměř lidskému žití se rovnající, pracovali jsme spolu ve shodě a míru, v rozvoji a vzniku Sokolstva, šťastní ve své práci. Však tu přišla choroba, která mne zbavila všech kvalit a schopností u vůdců Sokolstva žádoucích; přitom dnes vracím v ruce vaše svou funkci ničím neposkvřněnou, kterou jsem však pokládal za korunu svého života a loučím se s Vámi i s drahými cvičenci sokolskými, děkuji Vám za lásku a oddanost z celého srdce a prosím Vás, abyste i nadále zůstali věrni učení svého Mistra, nedbajíce cizích hlasů, i pracovali k povznesení síly a sebevědomí svého národa i celého Slovanstva. Živo buď silné Sokolstvo a krásné na věky. Nazdar“.

To je vůle nebo odkaz Jindry Vaníčka. Plnění záleží teď na nás.

Bratr Jindřich Vaníček budovatel našeho sokolstva, dlouholetý náčelník Sokola Pražského a ČOS zemřel po delší nemoci 2. června 1934 v Praze.

Mirek Novotný
Sokol Veselí n. Mor.

Historické události ve světle dneška

Prosinec:

- 1.XII. 1469 - Lorenzo de Medici se ujímá vlády nad městským státem Florencie. S jeho jménem je spojen tzv. „medicejský zlatý věk“ – trval 24 let. Lorenzova vláda umožnila velkolepý rozkvět umělecké produkce, učenci se shromažďovali v tzv. Platónově akademii, do Florencie se stahovali významní umělci jako Botticelli a Leonardo da Vinci. V Lorenzově paláci žil několik let i Michelangelo, byl považován za člena rodiny. Lorenzo zemřel r. 1492.
- 2.XII. 1804 - Napoleon se v katedrále Notre Dame v Paříži sám korunuje císařem. Před korunovaci byli Napoleon a Josefina církevně oddáni.
- 2.XII. 1805 - bitva tří císařů u Slavkova. Francouzi zvítězili nad přesilou a Napoleon politicky a vojensky ovládl Evropu.
- 3.XII. 1967 - první úspěšná transplantace srdce. Provedl ji chirurg Christiaan Bernard v Jižní Africe. Pacient sice přežil pouze 18 dní, protože byl oslaben léky, které měly umožnit, aby organismus cizí srdce přijal – zároveň ovšem potlačily imunitu celého organismu. V roce 1974 vyrobil jeden norský lékař drogu cyklosporin, který problém snížení imunity vyřešil. Dr. Bernard zemřel r. 2001.
- 5.XII.1791 - zemřel genius světové hudby Wolfgang Amadeus Mozart. V posledních dnech života se snažil dokončit své Requiem, ale nedařilo se mu to. Dostal se pouze k části „Dies irae“. Byl pohřben v neoznačeném hromadném hrobě.
- 6.XII. 1865 - oficiálně je zrušeno otroctví – první dodatek k ústavě USA. Změnou ústavy Lincoln prosadil, aby bylo zrušení trvalé na celém území USA.
- 6. XII. 1917 - největší exploze způsobená člověkem (až do doby atomové války). V kanadském přístavu Halifax (Nové Skotsko) se srazila opožděná francouzská loď vezoucí válečný (explozivní) materiál s norskou lodí. V noci po výbuchu došlo ještě k obrovské sněhové bouři. Tlaková vlna potopila po výbuchu několik lodí v přístavu, celkový počet obětí byl větší než dva tisíce, obrovské materiální škody, přístav byl zcela zničen.
- 7.XII. 1941 - přepadení přístavu Pearl Harbor japonským letectvem (bez vyhlášení války). Bylo zničeno 6 bitevních lodí, 3 křižníky a 3 torpedoborce a 188 letadel. Japonci utrpěli jen nepatrné ztráty – 29 letadel a 5 miniponorek. USA vyhlásily Japonsku válku a staly se spojencem evropských válčících mocností proti Německu.
- 7.XII. 1970 - symbolickým aktem kancléře Brandta se Německo přiznává ke své nacistické minulosti. Ve Varšavě poklekl před památníkem obětí varšavského povstání – veřejně prohlásil rozchod Německa s nacistickou ideologií.
- 8.XII. 1980 - v New Yorku byl na ulici zavražděn svým fanouškem John Lenon, bývalý člen Beatles, jeho vrah byl odsouzen na doživotí.
- 10.XII. 1896 - zemřel význačný švédský průmyslník, chemik – vynálezce dynamitu Alfred Nobel. Před svou smrtí se rozhodl věnovat celé svoje jmění nadaci udělující jeho jménem každoročně ceny za podporu míru a pokrok v umění a vědě.

- 10.XII. 1922** – byl vytvořen Sovětský svaz. V podstatě byl obnovením staré carské Ruské říše zmenšené o Polsko a Finsko, které získaly samostatnost. Původně se skládal za čtyř republik – Ruska, Běloruska, Ukrajiny a Zakavkazska, bolševici připojili ještě Arménii, Azerbajdžan, Gruzii, Kazachstán, Moldavsko, Uzbekistán, Tádžikistán a Turkmenistán. Za druhé světové války byly násilně anektovány Litva, Lotyšsko a Estonsko.
- 10.XII. 1936** - britský král Eduard VIII. abdikoval ve prospěch svého mladšího bratra Jiřího, aby se mohl oženit s dvakrát rozvedenou Američankou, paní Simpsonovou, která byla pro trůn nepřijatelná. Žili pak spolu až do smrti.
- 10.XII. 1948** - OSN (organizace spojených národů) vyhlašuje Obecnou deklaraci lidských práv jako jedinou mezinárodní chartu. Deklarace má 30 článků, stanovuje právo rovnosti občanů před zákonem, svobodu, vzdělání a svobodu svědomí. Proti přijetí deklarace nehlasoval nikdo, pouze země sovětského bloku, Saudská Arábie a Jižní Afrika se zdržely hlasování.
- 12.XII. 1901** - začíná úsvit revoluce ve sdělovacích prostředcích. Ital Marconi vynalezl bezdrátovou telegrafii.
- 12.XII. 1944** - nad Lamanšským průlivem záhadně zmizelo letadlo, kterým letěl americký hudebník Glenn Miller z Anglie do Paříže.
R. 1985 náhodně objevil potápěč u francouzských břehů vrak letadla stejného typu. Je pravděpodobné, že letadlo zničil britský bombardér, když při návratu do Anglie shazoval zbylé bomby.
- 13.XII. 1642** - Holanďan Tasman objevil ostrov, který později dostal jeho jméno a objevil bájnou „Jižní“ zemi, která dosud nebyla objevena. Po něm však žádný Evropan nevstoupil na půdu nového Zélandu asi dalších sto let.
- 13.XII. 2003** - byl v Iráku dopaden Saddám Husain, ale očekávaný klid v Iráku se nedostavil, spíš naopak.
- 14.XII. 1911** - norský badatel Roald Amundsen se svou výpravou dosáhl jižního pólu. Amundsen koupil od F. Nansena jeho loď „Fram“ (což znamená „Vpřed!“ Lod' je možno navštívit v muzeu Framu v Oslo). Původně měl namířeno k severnímu pólu, ale když po odjezdu výpravy zjistil, že tohoto pólu bylo právě dosaženo, pohotově změnil plány a vydal se na jih. Z Madeiry poslal zprávu o svých plánech do Anglie, odkud právě k jižnímu pólu vyjížděla výprava kapitána Scotta. Na rozdíl od něho se Amundsenovi podařilo zřídit tábor daleko blíž k pólu, cestoval „nalehko“ s osvědčenými psy, kteří dokonce částečně museli sloužit i jako potrava. Scott použil poníky a nedokonalé motorové saně, které se rozbily a poníci nebyli schopni snášet kruté podnebí. Nakonec táhli Scottovi muži saně sami, takže jejich pohyb byl daleko pomalejší. Na pól se dostali 35 dní po norské výpravě a při zpáteční pomalé cestě zahynuli (12.III. 1912.)
- 16.XII. 1740** - Bedřich Veliký obsazuje násilím Slezsko a stává se evropskou vojenskou velmocí. Soustavně pak vítězí nad Rakouskem a Francií, posiluje pruskou moc až do nástupu Napoleona ve Francii.

- 16.XII. 1773 - v Bostonu odmítli občané tzv. „Čajový zákon“, podle kterého obdržela Východoindická společnost výhradní zákon prodávat v Americe čaj. Lodě s čajem připluly již 28. listopadu a 16. XII. se jeden muž se na protestním shromáždění zeptal: „Kdo ví, jak to dopadne, když se čaj smísí se slanou vodou?“ Po rozhodnutí udělat „z bostonského přístavu čajník“, se dav vrhl na lodi, rozsekal bedny a čaj naházela do moře. Do historie osvobození USA od britské nadvlády vešla tato událost jako „bostonský čajový dýchánek“.
- 17.XII. 1903 - vzlet bratří Wrightů – první let s umělým pohonem. Letadlo překonalo vzdálenost 39 metrů a let trval 12 vteřin. Ještě téhož dne jejich letadlo uletělo za 59 vteřin 279 m ve výšce asi 25m.
- 17.XII. 1938 - Otto Hahn, zakladatel moderního atomového věku byl Němec, ale antifašista, takže jeho objevu nemohl Hitler využít. Svůj nejvýznamnější objev učinil v r. 38, když bombardoval uran neutrony – vedlo to k rozštěpení atomového jádra – k jaderné reakci. Za svůj objev obdržel r. 1945 Nobelovu cenu.
- 21.XII. 1988 - dopravní letadlo společnosti Pan Am letící z Londýna do New Yorku, bylo vyhozeno do povětří nad skotským Lockerbie. Všechny 259 osob na palubě zahynulo. Z útoku byla podezřívána Lybie (Kadáfí), jeden z podezřelých byl osvobozen, druhý odsouzen na doživotí.
- 22.XII. 1893 - důstojník francouzské armády, žid Alfréd Dreyfus neprávem odsouzen za velezradu. Proces s Dreyfusem rozdělil veřejné mínění ve Francii. Byl poslán jako jediný uvězněný na Dáblský ostrov. Teprve spisovatel Émile Zola uveřejnil 13. ledna 1898 ostrý článek v novinách, kde odhalil pravé viníky případu. Dreyfus byl r. 1899 omilostněn a v r. 1906 prohlášen za nevinného. Za první svět. války se Dreyfus vrátil do činné služby a byl vyznamenán čestnou legií – vysokým francouzským vyznamenáním.
- 23.XII. 1948 - byli postaveni před soud váleční zločinci z Japonska. Hlavní osobou procesu byl generál Todžó, který obhajoval japonskou agresi do Číny, připojil se v Tripartitním paktu k Německu a Itálii, stal se předsedou vlády a nařídil bombardování Pearl Harboru. V červenci 1944 pro vojenské neúspěchy abdikoval. Před soudem se zodpovědnosti nevyhýbal. 23. prosince 1948 byl, společně s dalšími šesti válečnými zločinci, v tokijské věznici oběšen.
- 23.XII. 1979 - sovětská intervence do Afgánistánu otevřela další kolo studené války. Muslimové považovali tuto válku za „džihád“ (svatou válku) a Sověti zabředli do partyzánské války. Toto tažení značně zdiskreditovalo Moskvu v mínění světové veřejnosti a sehrálo významnou roli v pozdějším pádu SSSR. Došlo k sjednocení islámského fundamentalismu, nepřátelského jak vůči Sovětům, tak proti Američanům.
- 24.XII. 1968 - astronautům na palubě vesmírné lodi Apollo 8 se prvně podařilo vyfotografovat Zemi. Bylo to prvně, co lidé přeletěli z gravitačního pole Země do gravitačního pole jiného vesmírného tělesa, tedy Měsíce. Při jeho obletu uviděli z odvrácené strany Měsíce východ Země.
- 25.XII. 336 - prvně zaznamenáno, že na tento den připadají narozeniny Ježíše Krista. V kalendáři sestaveném v roce 354 je tento zápis: „25. XII. se narodil v judském Betlémě Kristus“. Kolem konce čtvrtého století se roznesl zvyk oslavovat Kristovo narození z Říma do ostatního světa.
- 25.XII. 1991 - konec SSSR. Prezidenti Ruska, Ukrajiny a Běloruska se dohodli, že po zhroucení komunistického režimu Sovětský svaz přestává existovat.

- 26.XII. 2004 - tsunami v Indickém oceánu. Bylo způsobeno podmořským zemětřesením o síle 8,9 Richterovy stupnice které zvedlo mořské dno u pobřeží indonéské oblasti Ačehu o 10 metrů. Obrovská vlna mořské vody se řítila rychlostí asi 800 km za hodinu, o život přišlo asi 130 tisíc lidí v postižené oblasti, nemluvě o materiálních škodách. Vlna zasáhla i východní Afriku. Celkový počet obětí se odhaduje na 200 tisíc.
- 27.XII. 337 - byla vysvěcena Hagia Sofia v Istanbulu, tehdejší Konstantinopoli, jedna z nejúžasnějších světových staveb vůbec. Kupole má představovat nebeskou klenbu, zvedá se do výše 64 m nad podlahu, podpírají ji 4 kulaté oblouky vycházející ze čtyř pevných pilířů. Podle výpočtů moderních statiků by vůbec neměla stát, přes to stojí dodnes, i když ji r. 1204 poškodilo zemětřesení a křížové výpravy. R. 1453 město padlo do rukou osmanských Turků a sultán Muhamed ji nařídil přeměnit v mešitu. Byly k ní přistavěny 4 minarety a zakryty křesťanské symboly. Od r. 1935 je změněna na muzeum.
- 28.XII. 1895 - v kavárně Grand Café v Paříži předvedli bratři Lumierové prvně veřejnosti „pohyblivé obrázky“. Oba bratři pak zřizovali divadla na promítání po celém světě, v r. 1900 byla jedna ze sekvencí promítána na velké plátno na Světové výstavě v Paříži.
- 28.XII. 1989 - byl popraven rumunský diktátor Ceausescu se svou manželkou Elenou. Odmítl následovat Gorbačevovy reformy a spoléhal na svou tajnou policii Securitate. Armáda se přidala k revoluci a vojenský tribunál diktátora odsoudil za zločiny proti státu, genocidu a podkopání státní ekonomie. Zbývající odpor se zhroutil a Rumunsko nastoupilo těžkou cestu k demokracii.
- 29.XII. 1890 - masakr u Wounded Knee – konec válek s indiány na území USA. 15. prosince zabila domorodá policie v rezervaci Standing Rock velkého náčelníka Siouxů Sedícího býka, 29. XII. obklíčil oddíl 7. kavalerie u potoka Wounded Knee tábor 350 Siouxů, V přestřelce bylo zabito 25 kavaleristů a více než 150 siouxských mužů, žen a dětí. Války proti indiánům jsou černými skvrnami dějin Spojených států.
- 29.XII. 1940 - nejničivější německý nálet na Londýn v době II. svět. války. Německá Luftwaffe svrhla za tři hodiny trvání náletu 120 tun vysoce zápalných a výbušných pum. Byly problémy s hašením. Je známo, že obyvatelé Londýna se nenechali zlomit a chovali se klidně a hrdinsky.
- 30.XII. 2006 - za své zločiny byl popraven bývalý irácký diktátor Saddám Husajn. Před popravou se choval klidně a důstojně. Bohužel, ani jeho smrt nepřinesla do Iráku klid. Ještě v den jeho popravy vybuchly v centru Bagdádu tři bomby, zabily 37 občanů a 4 americké vojáky.

Stat' „Historické události ve světle dneška“ po celoročním vydávání tímto číslem časopisu končí. Bylo by sice jednoduché najít další důležitá a zajímavá data – jiná, než která byla uvedena letos, ale „čeho je moc, toho je příliš!“

Zajímá-li Vás toto téma, sežeňte nebo si půjčte knihu Petera Furtada :

“1001 dní, které otřásly světem“.

Jarina Žitná
Sokol Liberec I.

Verše čistých srdcí

Pohlazení na duši v roce 150. výročí založení Sokola.

*Míle a míle jsou cest, které znáš,
jdou trávou i úbočím skal,
jsou cesty zpátky a jsou cesty tam
a já na všech s vámi stál.*

*Proč ale blátem nás kázali vést
a špínou nám třísnilí šat -
to ví snad jen déšť a vítr kolem nás,
ten vítr co začal náhle vát.*

*Míle a míle se táhnou těch cest
a dál po nich zástupy jdou.
Kříže jsou bílé a lampičky hvězd
jen váhavě svítí tmou.*

*Bůh ví, co růží jež dál mohly kvést,
spí v hlíně těch práchnivejch blat –
to ví snad jen déšť a vítr kolem nás,
ten vítr, co začal náhle vát.*

*Dejte mi stéblo a já budu hrát –
i stéblo je záchranný pás,
dejte mi flétnu a já budu hrát
a zpívat a ptát se vás:*

*Proč jen se účel tak rád mění v bič
a proč se má člověk bát –
to ví snad jen déšť a vítr kolem nás,
ten vítr, co začal náhle vát.*

Ten vítr, co začal náhle vát...
(Ivo Fischer)

Leden – měsíc sněhu, ledu a dobrých předsevzetí

*Po neznámých se ubírej stezkách,
po cestách neuježděných vozy
nenásleduj jiné, své koně nevod' nikdy
na širokou silnici:
Po cestě úzké a obtížnější
do světa zamíř!
(Kallimachos)*

Únor – měsíc chladu a vřelých srdcí (16. února založen Sokol)

*Hoj vzhůru, pestrý sokole,
hoj vzhůru na svou stráž,
na nejvyšší hor vrchole
ó leť co síly máš!
Jen dál a dál, jen výš a výš,
až nad oblaků lem,
až od hor k horám uvidíš
tu celou českou zem!*

*Máš ocelové perutě
a ocelový spár
a v dol jak hledíš napnutě
máš v oku blesku žár!
Jen dál a dál, jen výš a výš,
hle lovce! - chraň se chraň!
Čím v letu výš, tím bude spíš
ti k smíchu jeho zbraň!*

*A co to jásá po kraji,
Ty sokolíku můj?
To tisícové dívají
se vzhůru na let tvůj.
Jen dál a dál, jen výš a výš!
Tys naší síly vzor,
a ty své mety doletíš
i každé bouři vzdor!
(Josef Václav Sládek)*

Březen– měsíc bojovníka za pravdu (7. III. narozeniny TGM)

*„Prvním vítězstvím pravdy
přijmout sám sebe
a v pravý čas promluvit.
Má-li se pravda uskutečnit
musí mířit od člověka k lidem
a vtělit se v čin.
Nemůžeš si ji vymyslet jako rým,
ani ji uloupit lstí
jako zlaté rouno z bájí,
nikde ti ji zadarmo nevydají.
Musíme si pro ni od pokolení do pokolení
odírat kůži o kameny!“
(Jan Pilař)*

Duben – měsíc jara a radosti

*Vyběhla bříza běličká
jak ze stáda ta kozička,
vyběhla z lesa na okraj,
že prý už táhne jara báj.*

*Vyběhla jako panenka,
tak hebká a tak do tenka,
že až to lesem projelo
a vše se touhou zachvělo.*

*A táhne šumem jara báj,
vzduch jak na housle, na šalmaj,
vzduch samá vůně, samý květ,
a mladý úsměv celý svět.*

*Hned každý strom zelený šat
jme svátečně se oblékat,
a každá haluz, každá snět'
chce novou řečí rozprávět.*

*A jak by k hodům zavolal,
přilítli hosté z blíž i dál,
a za den, za dva širý kraj
a celý svět byl jara báj!
(Vítězslav Hálek)*

Květen – měsíc lásky a svobody

*Jestliže luna, ta chladná poutnice,
má ještě tolik sil, že dokáže vyvábit
své náměsíčné spáče do oken,
kde potácejí se jak bez vůle,*

*proč by tu sílu míti nemohla
i lidská láska, která vychází
jak menší slunce našich životů!*
(Jaroslav Seifert)

Červen – měsíc vysokého nebe

*Ne, nenatrháš z nebe hvězd –
a přece věř, že natrháš.
V boj marný, když se nevrháš,
tu za dnů vázneš v jílu cest
a večer, tiskna bradu v pěst
svůj oheň čadit zříš a civíš v noc,
hluchého srdce nemá stráž.*

*At' cesty nikam nevedou,
tys po nich šel a šel jsi rád.
Těch cest se nesmíš, nesmíš ptát –
snad není cest, jen lidé jdou
a jedna z hvězd je vždycky tvou –
a z té ti zazní odpověď
až přestaneš se ptát!*
(Fráňa Šrámek)

Červenec – měsíc léta, pohody a slunce

*Nuž přejme lidu tomu z Čech
těch požadavků jeho všech.
A tehdy meč se změní v pluh
a oštěp v srp, jak slíbil Bůh,
a zbraně se pak roztaví
ve zvony, jež nás pozdraví.
Národ už meče nezdvihne,
souseda válkou nestihne,
neb krásou míru, soužití
budou se všichni těšiti.*
(Vavřinec z Březové)

Srpen – měsíc těžkých zkoušek a odvahy

*Lesíky selské na pahorcích skal
svůj tvrdý úděl, země má, tu žijí.
Domove, pověz, je to stesk či žal,
co z tebe vane přísnou melodií ?*

*Pod drsnou kůrou slyším sladký hlas
a proti mračnům vidím nastavená čela -
kmen jizvou, sukem poznamenal čas.
Na žule stojíš, hrdě osamělá.*

*Zemi má, sosno, k výšce rosteš skrytě.
Blesk udeří snad – ale nezničí tě.
Důvěru v pevnost lásky naší měj!*

*Na nové rány – nové pryskyřice.
Kořeny zatnem, bouři vzdorujíce.*

*Osude! Pravdo! Vydrž! Vytrvej!
(Ladislav Stehlík)*

Září – měsíc babího léta a tichého rozjímání

*Můj bratr dooral a vypřáhl koně.
A jak se stmívá
věrnému druhu hlavu do hřívý
položil tiše, pohladil mu šíji
a zaposlouchal se, jak mluví kraj.
Zní zvony z dálky tichým svatvečerem
modlitba vesnic stoupá chladným šerem,
duch země zpívá –
úzkost, bolest, víra
v jediný chorál slily se
a letí k věčnému nebi:
„Svatý Václave,
nedej zahynouti nám ni budoucím!“
(Karel Toman)*

Říjen – měsíc slávy a svobody

*Neptej se vlků a neptej se šakalů,
orlů se na radu taž,
vysoko na skálu, vysoko na skálu
tam postav bdělou svou stráž –
když větry do skály perou,
kterou to píseň, hoj, kterou
rachotná bouře nám hráš?*

*Mohla by z větrů a vysoko na skále
jiná nám do srdcí hřmít,
vždycky nám hřímala, hřmít bude
nadále:*

*Svobodni, svobodni být!
A my se zapřísaháme,
ted', když tě svobodo máme,
chcem tě tu na věky mít!
(Fráňa Šrámek)*

Listopad – měsíc mlh, nostalgie – a činů

*Srdce to lidské – ach bože, prebože –
Za zlobu může snad, za lásku nemože!*

*Koho bych miloval širém tom na světě!?
Srdce je vždycky, ach, srdcem jen dítěte –
do stáří, do skonu volá si po matce.
Přežil jsem matku svou, žiju jen památce,
přežil jsem lásku svou, měl ji tak nakrátce –
Všechno jsem oplakal, zase se osvěžil...
Tebe bych národe, Tebe bych nepřežil!
(Jan Neruda)*

Prosinec – měsíc nejkrásnějších svátků v roce

*At' srdce sténá, at' v něm vichry dují,
já prožitých dnů nelituji –
protože každý za prožití stál,
at' štědře dával, nebo štědře bral!*

*Až před hřbitovem budu jizvy měřit
láskou, v níž nepřestal jsem věřit,
neboť jsem nikdy nepřestal mít rád –
život jsou housle, ach, jen umět na ně hrát !
(Jiří Havel)*

***V roce konání XV. Všesokolského sletu nelze
jinak než skončit recitativem z prostných mužů
v r. 1948.***

*Ni zisk, ni slávu!
Je jen jedna čest –
pro život příštích
vlastní život nést.
Mrtví, živí, nezrození dosud
v bratrství vroucím neseme svůj osud!
Necht' silná těla vede silný duch,
Bratrstvím, pravdou
spjat je k druhu druh!*

*Otroctví, lži a nesvobodě – zmar!
Bratrství, pravdě, republice – zdar!*

*Bílá je čest
a rudá věrnost k srdci,
modrý klín víry vztek nepřátel zdrtí –
vítězná vlajko, květe slávy, štěstí
v míru i v bouři
chcem tě věrně nésti,
v míru i v bouři
chcem tě věrně nésti.*

